

Agrárgazdasági Figyelő
(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

MEGJELENIK NEGYEDÉVENTE
AZ

AGRÁRGAZDASÁGI KUTATÓ INTÉZET

STATISZTIKAI OSZTÁLYÁNAK
GONDOZÁSÁBAN

Agrárgazdasági Figyelő

II. évfolyam 2. szám

2010. június 1.

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Főigazgató: Dr. Udovecz Gábor
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-3060

Fax: (06 1) 217-7037

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő:

Bojtárné Lukácsik Mónika

lukacsikm@aki.gov.hu

Közreműködött:

Pénzügypolitikai Osztály

Piaci Információs Osztály

Tartalomjegyzék

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi. 3	
Vetési munkák alakulása.....	3
2009. évi halászati jelentés.....	5
Hazai vágóhidak termelése.....	6
Termelői és feldolgozó értékesítési árak.....	7
Kiskereskedelem.....	11
Külkereskedelem.....	11
A műtrágya értékesítés alakulása 2009-ben.....	13
II. Mi történt az agrárgazdaságban?.....15	
III. Szemelvények az AKI kiadványaiból.....19	
IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok.....23	

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

Vetési munkák alakulása

Az idei év májusa meglehetősen csapadékos, a hónap közepéig több mint 300 milliméternyi csapadék esett. Ez kiemelkedően magas, az előző évben például csak 140 milliméter esett. Ahhoz, hogy égi áldás legyen a májusi eső és ne átok, már nem kellene több eső a következő hetekben.

A tavasz első hetében az árvíz, belvív mellett a jég is nagymértékű károkat okozott a mezőgazdaságban. Nemcsak a talajművelést nehezíti a szélsőséges időjárás, hanem a vetést, a termést is károsíthatja. A helyenkénti viharos erejű szél a repcét és a gabonát is a földre döntötte több megyében. Hazánk mezőgazdasági területének több mint 2%-át árvíz, belvív borítja. A belvízzel borított mezőgazdasági terület ez idáig 125 ezer hektár, melynek több mint 50%-a az Észak-Alföld régiót sújtja.

A rossz időjárás a szántóföldi munkákat leginkább Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben hátráltatja. A belvíznek jelentős része károkat okoz, ugyanis a csatornák, környékbeli folyók telítettek, ezért lehetetlen a földekről levezetni a felesleges vizet.

Az idei évben a szántóföldi növényeknek a tavalyi év azonos időszakához képest, több mint az ötszöröse pusztult ki. A teljesen kipusztult növényi állomány közel felét a káposztarepce (21 ezer hektár) teszi ki. A kalászosok 23 ezer hektár területen, ebből a búza 19 ezer hektáron szenvedett kárt.

Szinte az egész országra jellemző, hogy az időszerű mezőgazdasági munkák (növényvédelem, tápanyag visszapótlás, tavaszi vetések) jelenleg nem végezhető, ezért a gazdák aggodalommal figyelik a következő hetek várható időjárását.

Az operatív jelentések alapján a tavaszi vetésű szántóföldi növények tervezett vetésterülete 2 millió 299 ezer hektár, mely a 2009. évhez képest kismértékben (2%-al) nőtt. A tavaszi munkák eddig még jól állnak a mezőgazdaságban, a vetési munkák 92%-át végezték el május 17-ig. A gabonafélék vetési állapota 92%, csupán a zab esetében mutatkozik majdnem 100%-os készenléti állapot.

A tavaszi vetésű gabonát 1 millió 440 ezer hektáron terveztek vetni. A kukoricát pedig még 109 ezer hektáron nem vetették el. Tavaszi búzát 7 319 ha-on vetettek, amely az előző évhez képest 4%-al csökkent. Jelentős visszaesés mutatkozott a dohány (-47%), a hibrid kukorica vetőmag területénél (-23%), és a cirok vetésterületénél (-12%).

A burgonya, cukorrépa, borsó, az olajos növények és a rizs esetében a vetés teljesen befejeződött. A zöldségfélék vetési állapota jelenleg 87%-os készülségű. A zöldbab vetése 58%-os készenlélet mutat.

A gyümölcsfák telepítése közül a tavalyi évhez képest az almát több mint kétszer, a körtét több mint másfélszer, a kajszibarackot ötödével nagyobb területen ültették. Ellenben az őszibarackfa 73%-a, a meggy telepítése 38%-a az előző évinek.

Tavaszi vetések alakulása május 17-én

Vetésterületek	Előirányzott munka hektár		Elvégzett munka hektár		Elvégzett munka az előír.%-ában	
	2009. év	2010. év	2009. év	2010. év	2009. év	2010. év
Tavaszi vetés összesen	2 248 349	2 298 906	2 232 272	2 116 014	99,3	92,0
Gabonafélék vetése összesen	1 408 054	1 440 257	1 409 920	1 322 704	100,1	91,8
tavaszi búza	7 264	7 591	7 644	7 319	105,2	96,4
tavaszi árpa	128 145	113 306	127 327	111 162	99,4	98,1
kukorica összesen	1 192 196	1 238 241	1 195 894	1 128 811	100,3	91,2
egyéb gabonafélék	24 644	22 784	23 362	17 650	94,8	77,5
Burgonya	21 042	21 521	21 081	21 153	100,2	98,3
Cukorrépa	12 569	13 406	13 439	13 884	106,9	103,6
Borsó összesen (száraz: étkezési, takarmány)	17 971	18 899	18 091	19 196	100,7	101,6
Egyéb száraz hüvelyesek ²	616	1 488	472	1 200	76,6	80,6
Szója	31 393	37 747	31 086	35 276	99,0	93,5
Napraforgó összesen	545 236	560 566	542 425	523 514	99,5	93,4
Lucerna telepítés	22 402	24 239	18 226	20 709	81,4	85,4
Silókukorica	79 347	80 875	76 162	68 472	96,0	84,7
Zöldségfélék összesen	75 691	69 025	70 441	59 884	93,1	86,8
ebből: csemegekukorica	25 690	23 020	22 542	18 058	87,7	78,4
zöldborsó	17 859	16 854	17 766	15 812	99,5	93,8
vöröshagyma	2 399	2 352	2 387	2 135	99,5	90,8
paradicsom	1 988	2 199	1 668	1 518	83,9	69,0
zöldpaprika	1 901	1 791	1 680	1 316	88,4	73,5
karfiol	1 416	1 604	1 345	1 151	95,0	71,8
görögdinnye	7 095	7 127	6 657	6 492	93,8	91,1
Gyümölcsfák telepítése összesen	621	748	709	717	114,2	95,8
ebből:alma	144	344	159	344	110,4	100,0
őszibarack	80	136	160	116	200,0	85,3
meggy	144	54	144	54	100,0	100,0

¹ Egyéb gabonafélék: cirok, köles, fénymag, hajdina, indián rizs

² Egyéb száraz hüvelyesek: csillagfürt, lencse, csicsriborsó

2009. évi halászati jelentés

Hazánkban 2009-ben közel 36 ezer hektár volt nyilvántartva halastó művelési ágban. Az AKI felé jelentésre kötelezettek (közel 400 tógazdasági haltermelő) adatai alapján a teljes tóterület 27,5 ezer hektár, melyből 24,7 ezer hektár tóterület üzemelt. Magyarország tógazdasági haltermelésének 79%-át három régió, az Észak-Alföld, a Dél-Dunántúl, és a Dél-Alföld adja. Ezen belül a legnagyobb halmennyiséget Hajdú-Bihar, Somogy és Csongrád megyében halásszák le, és a legjelentősebb tóterületekkel is ugyan ezek a megyék rendelkeznek. A legtöbb haltermelő gazdaság Baranya, Fejér és Somogy megyében található. 2009-ben a tógazdaságok és intenzív haltermelő üzemek lehalászott halmennyisége 22 ezer tonna volt, ebből az étkezési hal termelés 15 ezer tonna, mely az előző évhez képest 5,5%-kal csökkent. A ponty adja haltermelésünk döntő hányadát, gazdasági szempontból a legfontosabb halfajunk. Részesedése az éves haltermelésből 78%, a megtermelt mennyisége 15 ezer tonna. Sajnálatos tény, hogy az étkezési ponty termelése évek óta csökkenő tendenciát mutat, 555 tonnával kevesebb volt a megelőző évinél. Az 1 ha-ra jutó összes szaporulat kb. 521 kg, az 1 ha-ra jutó pontyszaporulat kb. 400 kg. Ragadozó haltermelésünkben a tavalyi évhez képest 4%-os csökkenés mutatható ki. A csuka esetében a lehalászott mennyiség 20%-os visszaesése figyelhető meg. A harcsa tógazdasági termelése stabilan 200-250 tonna körüli már évek óta. A hazai igényeket a tógazdaságok kielégítik. Minden halfajból termelünk annyit, amennyire szükség van, legfőképp a saját belső piacunkat látjuk el az étkezési hállal. Az éves étkezési haltermelés 67%-át a ponty és 12%-át az afrikai harcsa teszi ki. Általában élő pontyot, afrikai harcsát, busát, amurt és ragadozó fajokat értékesítenek a termelők a hazai piacokon. Az étkezési halak közül szinte csak növényevő fajokat, elsősorban pontyot, busát (Romániába) exportáltunk. Az intenzív étkezési haltermelés az elmúlt évhez képest 8%-kal esett vissza, 1798 tonnát tett ki 2009-ben. Intenzív rendszerben 11 haltermelő üzem működik különféle halfajok tartására. Legjelentősebb az afrikai harcsa előállítására, mely az intenzív haltenyésztés 93%-át teszi ki, s mintegy 451 tonnával marad el a tavalyi termelés mennyiségétől. Az üzemelő halastó terület 25 ezer hektár, összességében alig változott, e területből 2009-ben 6 hektár volt a termelésbe belépett új, és 284 hektár a rekonstruált tóterület.

A tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés főbb mutatói 2009-ben

Szektor	Üzemelő tóterület /ha/	Behelyezett anyag				Lehalászott anyag					Intenzív termelésnél lehalászott étkezési hal
		Ponty	Növényevő	Egyéb	Összesen	Ponty	Növényevő	Ragadozó	Egyéb	Összesen	
Áll. gazd. Szerv.	5 073	1 234	603	114	1 951	3 137	1 334	90	151	4 712	110
Mg. szöv.	279	153	6	2	161	412	18	2	3	434	-
Halászati szöv.	935	154	29	3	186	495	116	8	19	638	-
Horgász szerv.	1 450	267	11	97	375	488	20	6	50	564	-
Más társas váll.	14 985	3 340	361	143	3 844	9 880	1 426	284	682	12 271	1 688
Egyéb	1 980	445	69	28	541	1 049	182	29	48	1 307	-
Összesen:	24 701	5 593	1 079	386	7 058	15 461	3 095	419	952	19 927	1 798
2009/2008 (%)	101,9	97,5	81,5	110,6	95,3	100,6	93,2	96,1	100,8	99,3	92,1

Hazai vágóhidak termelése

A vágóhidakon 2009. évben 113853 darab szarvasmarhát vágtak le, ami 7%-os csökkenés 2008-hoz képest. A külkereskedelem tizenegy havi adatai az élőmarha export 12,4%-os növekedését és az import 57,3%-os növekedését mutatják, vagyis a hazai termelés visszaesett. Ezzel párhuzamosan a szarvasmarha összlétszám a decemberi adatok szerint ezer darabbal, 700 ezer darabra csökkent. A szarvasmarha fajon belül a legnagyobb volumet adó tehének vágási darabszáma 0,9%-kal csökkent, hasonlóan alakult az élő- és vágósúlyuk is. A levágott bikák darabszáma viszont csaknem egyharmadával esett vissza.

Vágósertésből 2009. évben 4 millió 298 ezer darabot vágtak, minimálisan, 0,1%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az élősértés-kivitel jelentősebben csökkent 2009. tizenegy hónapjában, élősúlyban 13,2%-kal. **Az import** eközben **nőtt 18,5%-kal**, vagyis a hazai termelés csökkenésének üteme továbbra is magas. A sertéslétszám 2009. decemberében 3247 ezer darab volt, ami mintegy 136 ezer darabbal kevesebb, mint egy évvel korábban. A következő években a termelés csökkenés folytatódhat.

A bejelentett juhvágások csökkenése megállt. Míg a tavalyi évben 8575 darabot, addig idén 8944 darabot jelentettek, ami 4,3%-os növekedés. A vágáskori átlagsúly 9%-os emelkedést mutat. A levágott bárányok száma 0,9%-kal csökkent, miközben az átlagsúlyuk 26 kg-ról 28 kg-ra emelkedett.

Élőállat vágások alakulása

Megnevezés	2009. I-XII. hó			2009/2008		
	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna	darab	élősúly	vágósúly
				változás, %		
Szarvasmarha összesen	113 853	58 156	29 694	93,0	93,9	93,2
Sertés összesen	4 298 654	483 945	388 717	99,9	100,2	99,4
-ebből: anyakoca	44 252	9 835	8 107	-	-	-
Juh összesen	8 944	334	164	104,3	113,8	109,0
Ló összesen	252	108	64	296,5	274,1	292,7
Vágóbaromfi összesen	144 063 699	457 313	359 984	102,2	102,2	100,9
-ebből: csirke	110 643 406	244 309	191 092	99,1	101,9	100,2
liba	5 627 140	34 764	26 769	112,6	109,6	105,7
kacsa	18 990 058	63 037	49 889	131,3	127,0	125,6
pulyka	8 803 096	115 203	92 244	89,5	91,2	91,3
Nyúl összesen	2 080 325	5 258	2 958	132,0	131,3	135,4

Forrás: AKI

A baromfivágás 2009. évben 144,1 millió darab, ami 2008. évhez képest 3102 ezer darabbal, 2,2%-kal növekedett. Az élősúly kissé emelkedett, a vágósúly közel azonos volt. Kismértékben csökkent a vágócsirke darabszáma, 110,3 millióra, ami 642 ezer darabbal, 0,6%-kal kevesebb, mint az előző évben. Felére, 389 ezer darabra esett vissza a vágótyúk és kakas darabszáma. Ugyancsak kevesebb lett a pulykavágás, 1030 ezer darabbal, ami 10,5%-os csökkenést jelent. Viszont a többi baromfiféle vágása növekedett: a libáé 631 ezerrel (12,6%), a kacsáé jelentősebben, 4,5 millióval (31,3%).

Termelői és feldolgozó értékesítési árak

A fontosabb növényi és állati termékek termelői ára változatosan alakult az év első négy hónapjában. A takarmánykukorica, a napraforgómag és a nyers tehéntej termelői ára meghaladta az egy évvel korábbi szintet, míg az étkezési búzáé, a vágósertésé és a vágócsirkéé alacsonyabb volt.

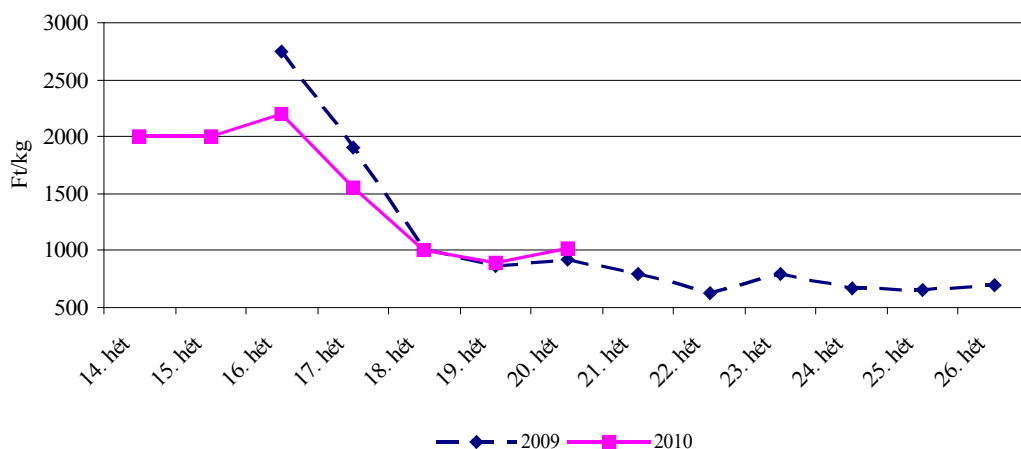
A **nyerstej** termelői átlagárának 2009. július óta tartó emelkedése 2010 márciusában megtorpant. A tejtermelés májusban éri el csúcspontját, így júliustól ismét szezonális áremelkedésre lehet számítani. A feldolgozók teljes nyerstej kivitele 20%-kal esett vissza, aminek hatására 8%-kal kevesebb alapanyagot igényeltek az év első négy hónapjában az előző év azonos időszakához képest. Az olaszországi nyerstej spot árának áprilisi emelkedésével azonban a nyerstej-kivitel ismét lendületet kaphat az év második felében. A **sajt** készlete 60%-kal volt kisebb, míg a folyadéktejé több mint háromszorosára, a savanyított készítményeké másfélszeresére emelkedett a 2009. év végén az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A sajt készletének csökkenését a kiviteli lehetőségek javulása, míg a folyadéktej készletének növekedését a szlovák és cseh dobozos tej bővülő behozatala okozta. A sajt iránti kereslet bővülésével együtt megfigyelhető szűk kínálat a sajt árának emelkedését eredményezte, a trappista sajt ára áprilisban már 11%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

A belföldi **tárolási zöldségfélék** termelői ára emelkedett az év elején a 2009. évi kisebb termés (burgonya, vöröshagyma, fejes káposzta), valamint a kimerülő készletek miatt. A burgonya magasabb termelői ára a legmagasabb árfekvésű kifli alakú „Chérie” fajta 43%-os áremelkedésére is visszavezethető. A belföldi sárgarépa, tölténivaló paprika és gömb paradicsom termelői ára ugyanakkor csökkent.

Tavasszal a **primőr zöldségfélék** többnyire alacsonyabb termelői áron jelentek meg a Budapesti Nagyban Piacon, mint egy évvel korábban, ami elsősorban a bőséges kínálattal lehet összefüggésben.

A **tárolási gyümölcsök** (alma, körte) termelői ára az előző évi kedvező termésnek köszönhetően csökkent az első négy hónapban az egy évvel korábbihoz képest. A **belföldi szamóca** már április közepén megjelent a kínálatban, a tavalyinál alacsonyabb piacra lépési áron, ami a nagyobb kínálatra utal.

A belföldi szamóca termelői ára a Budapesti Nagyban Piacon

Forrás: AKI PÁIR

A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (az előző év azonos időszaka=100%)
		2009. január-április	2010. január-április	
Étkezési búza	Ft/tonna	34 808,0	28 697,6	82,4
Takarmánykukorica	Ft/tonna	26 331,5	29 675,2	112,7
Napraforgómag (ipari)	Ft/tonna	65 871,0	74 841,5	113,6
Vágósertés (valamennyi kategória)	Ft/kg hasított meleg súly	389,9	337,1	86,5
Vágócsirke	Ft/kg élősúly	212,4	206,9	97,4
Nyers tehéntej	Ft/kg	62,4	67,6	108,3

Forrás: AKI PÁIR

Néhány termék feldolgozó értékesítési ára

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (az előző év azonos időszaka=100%)
		2009. január-április	2010. január-április	
Finomliszt	Ft/kg	67,1	54,3	80,9
Napraforgóolaj, palackozott	Ft/liter	258,8	238,1	92,0
Sertés comb, csont nélkül	Ft/kg	756,3	713,5	94,3
Friss csirke egészben, 65%-os	Ft/kg	487,7	459,9	94,3
Étkezési tojás	Ft/db	18,0	19,1	106,3
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	Ft/liter	120,6	113,5	94,1
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	Ft/liter	133,7	126,4	94,6
Érlelt félkemény sajt	Ft/kg	836,8	898,6	107,4

Forrás: AKI PÁIR

Néhány belföldi termesztésű zöldség- és gyümölcsfaj termelői ára a Budapesti Nagybani Piacon (Ft/kg)

Megnevezés	Ár		Változás (az előző év azonos időszaka=100%)
	2009. január-április	2010. január-április	
Alma	122,3	115,8	94,7
Körte	321,9	264,7	82,2
Fehér fejcs káposzta	45,3	83,7	184,8
Sárgarépa	108,5	99,7	91,9
TV Paprika (Ft/db)	74,2	69,2	93,2
Paradicsom (gömb)	618,2	587,4	95,0
Vöröshagyma	64,6	116,1	179,8
Burgonya	75,8	82,5	108,8

Forrás: AKI PÁIR

Néhány élelmiszer ÁFA nélküli fogyasztói ára a Sparban

Megnevezés	Mérték- egység	2010. 19. hét					
		Budapest	Szlovénia	Csehország	Ausztria	Dánia	Hollandia
Banán	Ft/kg	279	239	144	195	–	259
Paradicsom	Ft/kg	–	499	359	443	332	–
Alma	Ft/kg	191	189	271	220	451	231
Kenyér*	Ft/kg	207	234	135	371	415	376
Búzaliszt	Ft/kg	125	232	116	220	–	–
Napraforgó étolaj	Ft/liter	–	476	223	493	414	–
Tej, 3,5% zsírtartalom	Ft/kg	217	245	116	161	–	–

* Budapest, Szlovénia, Csehország: fehér kenyér; Ausztria magvas kenyér; Dánia, Hollandia: barna kenyér.

Forrás: AKI PÁIR

A megfigyelt élelmiszerek áfa nélküli fogyasztói ára általában a Spar csehországi üzleteiben volt a legacsonyabb a vizsgált időszakban, ugyanakkor az almát Szlovéniába kínálták a legkedvezőbb áron.

Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára (Ft/kg) 2010. 22. héten

Megnevezés		Fogyasztói piacok						Kereskedelmi láncok (árfelmérés időpontja: június 1.)		
		Bp. Fővám téri csarnok	Bp. Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Auchan-Budaörs	Tesco-Budaörs	Cora-Törökbálint
Élő	ponty	930	980	950	1 095	1 000	990	1099	597**	899
Friss	pontyszelet	1 500	1 600	1 700	1 695	1 600	1 715	1 499**	1 136	1 699
	bőrös afrikai harcsa filé	-	2 200	-	-	-	2 125	1 899	1 076**	1 799*
	busa törzs	650	860	500	990	-	875	999	538**	899
	busa szelet	700	820	900	990	1 100	940	1 149	597**	919
	lazac filé	3 400	3 800	-	-	-	3 250	3 699	2 332**	4 399

* nyúzott ; ** akciós ár.
Forrás: AKI

Mezőgazdasági ráfordítások árindexei és az agráröllő
(Az előző év azonos időszaka = 100%)

Megnevezés	2007	2008	2009
	évben		
Vetőmag	106,7	112,4	96,6
Energia	103,9	115,6	94,8
Műtrágya	111,2	160,9	88,8
Növényvédő szerek	102,8	105,1	104,8
Állatgyógyászat	107,8	105,7	109,3
Takarmány	133,4	121,1	82,3
Agráröllő (termelői árindex/ráfordítások árindexe)	107,0	84,6	96,1

Forrás: KSH

A mezőgazdasági termelőiár-index és a mezőgazdasági ráfordítások árindexének hányadosa az **agráröllő** mutató, amelynek értéke **2009-ben 96,1%** volt – azaz 2008-hoz viszonyítva a mezőgazdasági ráfordítási árak kisebb mérséklődésével szemben a termelői árak nagyobb mértékben csökkentek. 2009. január–decemberben az agrártermékek termelőiár-szintje 9,5%-kal esett vissza, ami a növényi termékek árszínvonalának 12,7, illetve az élő állatok és állati termékek árainak 4,6%-os csökkenéséből adódott. 2009. január–decemberben a mezőgazdasági termelés ráfordítási árszintje

5,8%-kal csökkent a 2008. január–decemberihez képest, ami a folyó termelőfelhasználás árszínvonalának 7,0%-os mérséklődéséből és a mezőgazdasági beruházások árszínvonalának 2,9%-os emelkedéséből adódott.

Kiskereskedelem

A kiskereskedelmi forgalom volumene 2010 első két hónapjában 4,9, februárban 4,3%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Az adatok szerint a februári értékesítés volumene az előző hónaphoz mérten nem változott.

A kiskereskedelmi eladások 47%-a élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes, 17%-a üzemanyag-, 12%-a bútort-, háztartási cikkt-, építőanyag-kiskereskedelmi üzletekben bonyolódott. A többi üzlet típus együttes részesedése 24% volt.

Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek változatlan áron számítva 2010 első két hónapjában 3,3, februárban 2,9%-kal kisebb forgalmat értek el, mint az előző év azonos időszakában. 2010. februárban az eladások jelentős részét (91%-át) lebonyolító vegyes termékkörű üzletek (hiper- és szupermarketek, vegyesboltok) eladásai 3,6%-kal maradtak el a 2009. februáritól. Az adatok szerint az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem februári volumene 0,2%-kal mérséklődött az előző hónaphoz mérten.

Az Eurostat gyorsbecslése szerint 2010 februárjában az Európai Unió 27 tagállamában átlagosan 0,7, az eurózóna országaiban 1,1%-kal mérséklődött a kiskereskedelmi forgalom volumene az előző évihez mérten. Az országok nem teljes körére rendelkezésre álló adatok szerint hat tagállamban tapasztaltak növekedést, tizenötben csökkenést. A kiskereskedelmi üzletek forgalma 2009 azonos időszakához képest Ausztriában (3,2%) és Máltán (3,1%) bővült a legnagyobb mértékben; a legnagyobb visszaesést (17,1%) Litvániában mérték.

Külkereskedelem

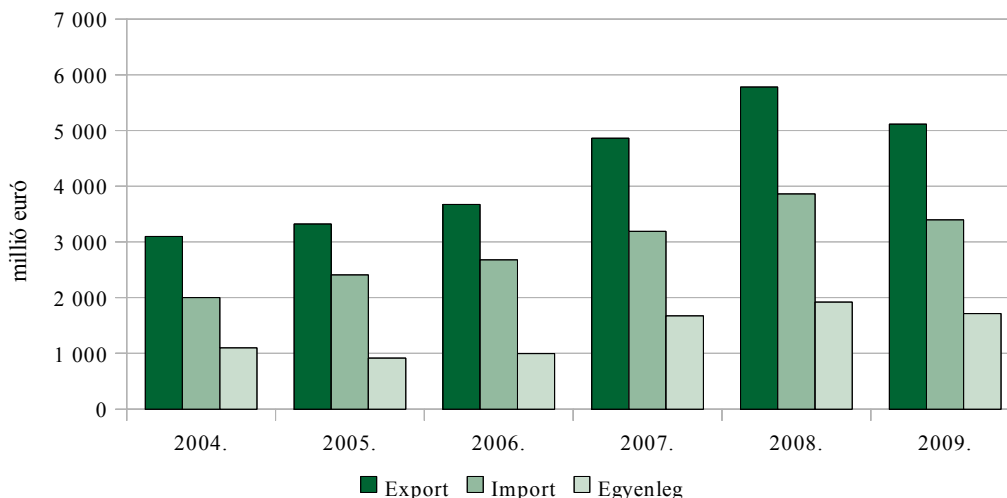
A nemzetgazdasági exportból az agrár- és élelmiszer-ipari termékek részesedése 2009-ben 8,6%-ra emelkedett, az import 6,1%-os részesedése is kimagasló az előző évekhez képest.

Az agrár-külkereskedelem 2009-ben kevésbé esett vissza, mint a nemzetgazdasági külkereskedelem. A nemzetgazdasági export euróban számított értéke 19%-kal, az import értéke 25%-kal csökkent, míg az agrár-külkereskedelem export- és importértéke is 12%-kal volt kevesebb, mint 2008-ban. A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek kivitelének értéke 5112 millió eurót, behozatalának értéke 3395 millió eurót tett ki 2009-ben. A külkereskedelmi mérleg aktívuma 1716 millió euró volt, amely 205 millió euróval maradt el a 2008. évi eredménytől.

Az Európai Unió az exportértékből 85%-kal, az importértékből 93%-kal részesedett. Az agrár-külkereskedelmi forgalmunk értéke az EU tagországok viszonylatában 9%-kal mérséklődött, az import 10%-kal csökkent az előző évhez képest. Az egyenleg 1186 millió eurós értéke 41 millió euróval kevesebb, mint 2008-ban volt.

A régi tagállamokba irányuló kivitelünk enyhén (-4%), a behozatal erősebben (-13%) csökkent. Fordított a helyzet az új tagországok vonatkozásában, mert ebben a viszonylatban az export csökkent erősebben (-15%), az import kevésbé (-6%). Ennek megfelelően a régi tagországokkal folytatott külkereskedelmünk aktívuma nőtt, – a 2008. évi 348 millió euróról 542 millió euróra – az új tagországok viszonylatában pedig csökkent (a 2008-ban elért 879 millió euróról, 644 millió euróra).

Az agrár-külkereskedelem alakulása 2004-2009 között

Az EU-n kívüli, harmadik országokkal folytatott agrár-külkereskedelmi forgalom 25%-kal csökkent. Az átlagosnál sokkal erősebben visszaesett a gabona és a zöldség-gyümölcs készítmények exportárbevétele, import oldalon pedig a cukor és az olajos magvak behozatala csökkent majdnem 50%-kal.

2009-ben közel 150 országgal volt agrár-külkereskedelmi kapcsolatunk, de a forgalom értéke mindössze 75 ország esetében haladta meg az 1 millió eurót. A kivitel és a behozatal is erősen koncentrálódott. Az exportérték több mint 40%-a, az importérték közel fele mindössze három országhoz kötődött.

A korábbi évekhez hasonlóan, 2009-ben is Németország volt a magyar agrártermékek legnagyobb vásárlója. A teljes export árbevétel közel 16%-a németországi eladásokból származott. A magyar exportcikkek szinte teljes skálája jelen van a német piacon, mégis az árbevétel több mint harmadát a repcemag, a kukorica és a baromfihús kivitel biztosította.

Németországtól alig lemaradva, Románia áll a második helyen 14%-os részesedéssel. A legfontosabb, illetve a legnagyobb bevételt eredményező cikkek ebben a relációban a gabonafélék (kukorica, búza, árpa), a sertés- és baromfihús, a hobbiállat eledel és a napraforgóolaj.

A harmadik legfontosabb piacunk Olaszország volt. 2008-ban és 2009-ben is a kukorica kivitelből származott a legnagyobb bevétel ezen a piacon. További sorrend a búza, napraforgómag, tej és ötödik helyen a vágójuh, amelynek legnagyobb piaca Olaszország. Teljes vágójuh exportunk 90%-át 2009-ben is ide szállítottuk.

Import partnereink között is Németország volt a legjelentősebb 22%-os részesedéssel. Az itt feladott agrártermékek értéke 9%-kal csökkent 2008-hoz képest. Nagyobb csökkenés a sajtfélék és egyéb tejtermékek valamint a csokoládé és a kávé behozatalában történt. Lengyelországból 422 millió euró értékben importáltunk agrártermékeket, amely az egy évvel ezelőtől 8%-kal maradt el, elsősorban a vágósertés behozatal visszaesése miatt. Hollandia volt a harmadik legnagyobb szállító, 410 millió eurós importértékkel, amely 21%-kal kevesebb, mint egy éve. A szójabab pogácsa importja esett nagymértékben, ellenben jelentősen nőtt az élő sertés behozatal.

2009-ben az 5 legnagyobb árucsoport részesedése a teljes agrár-exportból 57% volt. A legnagyobb, 18%-os részesedést a gabonafélék árucsoportja érte el, melynek exportértéke 922 millió euró volt, 354 millió euróval (28%-kal) maradt el a bázisidőszakban elért árbevételtől. A húsfélék árucsoport 675 millió eurós árbevétele, 6%-kal csökkent, részesedése az egy évvel korábbi 12%-ról, 13%-ra nőtt. A harmadik helyre az olajos magvak árucsoportja került 9,5%-os részesedéssel, 488 millió eurós exportértékkel, amely 2%-kal alacsonyabb, mint 2008-ban. Az állati takarmányok kivitelének értéke megegyezik az egy évvel korábbival, de részesedése egy év alatt 1%-kal emelkedett, 2009-ben meghaladta a 8%-ot. A zöldség-gyümölcs készítmények exportértéke 14%-kal csökkent, 8%-ot ért el a teljes agrár-exportból.

Az importunk kevésbé koncentrált. Az 5 legnagyobb árucsoport részesedése a teljes agrárimportból 42% volt 2009-ben. Az állati takarmányok részesedése a teljes agrárimportból 10%, a különböző ehető készítményeké 9% volt. A húsfélék részesedése szintén 9%-ot ért el az egy évvel korábbi 8%-kal szemben. A tejtermékek behozatala értékben 10%-kal csökkent, részesedése 8% volt. Az ötödik legnagyobb értéket az italok, szesz és ecet árucsoportja érte el, 6%-os részesedéssel.

Az exportadatokat áttekintve megállapítható, hogy az exportban kulcsszerepet játszó termékek euróban számolt árbevétele rendre elmaradt az előző évi értéktől. Az exportérték csökkenésének oka jellemzően az exportár csökkenése, amely néhány fontos termék, például egyes gabonafélék esetében a 30-40%-ot is meghaladta. Néhány esetben a nagy áresést is kompenzálta a volumenbővülés. Például a repcemag exportára is közel 30%-ot zuhant, de az előző évinél sokkal nagyobb mennyiség ellensúlyozta az árcsökkenést és az exportérték meghaladta a 2008. évit. A kukorica esetében az áresést némileg kompenzálta a több mint 20%-os volumenbővülés, de a búza exportértéke felére esett az ár és a volumen egyidejű csökkenése miatt. Az export termékek között üdítő kivétel az élő marha, amelynek a volumene, az ára is nőtt 2009-ben.

Az első tizenöt legnagyobb értékű export termék az teljes agrár-export árbevételének 60%-át adta, ugyanakkor az első tizenöt legnagyobb értékű import termék az teljes agrár-import értékének harmadát fedte le. Az exporthoz hasonlóan az importárak is jellemzően csökkentek. Nagyobb mértékben csak az állateledel ára emelkedett, volumene viszont csökkent. Az ár, a volumen, ennek megfelelően az érték változások is szűkebb sávban maradtak az import esetében. Kivétel a nyers tej, amelynek mennyisége másfélszeresére nőtt. A vágósertés és a sertéshús egyaránt bekerült a legnagyobb értékű importtermékek közé, és mindkét esetben nőtt a behozatal volumene is.

A műtrágya értékesítés alakulása 2009-ben

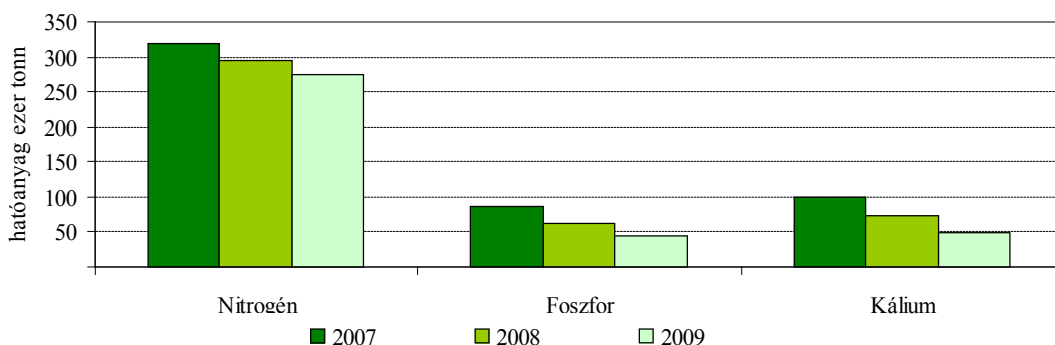
2009-ben megkezdődött a műtrágyaárak visszarendeződése, de ez még az év első felében, különösen a tavaszi időszakban nem érződött, ezért a műtrágya felhasználás, így az értékesítés szempontjából legerősebb tavaszi idényben a mezőgazdasági termelők lényegesen kevesebb műtrágyát vásároltak a szokásosnál. Az év második felében erősen csökkenő árak hatására valamelyest nőtt a vásárlási kedv, de ennek ellenére éves szinten sem a mennyiség sem az érték nem érte el a 2008. évit.

A 2009-es év során természetes súlyban 10%-kal, **hatóanyag súlyban számolva 15%-kal kevesebb műtrágyát vásároltak a termelők.** Ez a két érték arra utal, hogy az olcsóbb megoldást keresve, a termelők inkább az alacsonyabb hatóanyag tartalmú műtrágyát választották.

A mezőgazdasági termelők 2009-ben 1,0 millió tonna műtrágyát vásároltak, összesen 83,4 milliárd forintért. A volumen 10,5%-kal, az érték 12,2%-kal kevesebb, mint 2008-ban.

A mezőgazdasági termelők által vásárolt műtrágya hatóanyagsúlya összesen 367,3 ezer tonna volt, amely 75%-a (274,9 ezer tonna) nitrogén, 12%-a (44,0 ezer tonna) foszfor, 13%-a (48,3 ezer tonna) kálium. (1. ábra) 2009-ben tovább nőtt a nitrogén aránya, amely már 2008-ban is igen magas volt. Azaz a termelők ebben az évben is a legszükségesebb tápanyag utánpótlásra törekedtek, és mivel a nitrogén műtrágyával lehet legkevésbé spórolni, az arány ebbe az irányba tolódott.

A mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya

2009-ben a felhasznált összes hatóanyag 15%-kal maradt el az előző évitől, ezen belül a nitrogén 7%-kal, a foszfor 30%-kal, a kálium hatóanyag 35%-kal csökkent.

A hatóanyag tartalmat vizsgálva, az egyszerű műtrágyák volumene kismértékben (7%-kal), az összetett műtrágyák volumene erősebben (30%-kal) esett. Legkevésbé az egyszerű nitrogén műtrágyák volumene csökkent (3%-kal), az egyszerű foszforműtrágyákból 51%-kal, a kálium műtrágyákból 42%-kal kevesebb fogyott, mint 2008-ban. Az egyszerű kálium és foszfor műtrágyák ilyen nagyarányú csökkenését az is magyarázza, hogy a gazdák szívesen használnak olyan összetett műtrágyát, amelynek magas a foszfor, illetve a kálium hatóanyag tartalma. Ilyen például a monoammónium foszfát (MAP) 11% nitrogén és 52% foszfor tartalommal vagy a kálium-nitrát, amelyben a 46% kálium mellett 13% nitrogén is van.

Az egyszerű műtrágyák körében 2009-ben is az ammónium-nitrát (34% N), a mészammónsalétrom (27% N), a szuperfoszfát (18-22% P), valamint a kálium klorid (60% K) volt a legnépszerűbb. Ezek a szerek adták az egy hatóanyagot tartalmazó műtrágya forgalom több mint 80%-át. Az összetett műtrágyák között az NPK 15:15:15% fogyott a legnagyobb mennyiségben, az összetett műtrágya forgalom 30%-át adta ez az összetétel. Mellette igen nagy kereslet volt az NP 11:53% és az NPK 8:20:30% hatóanyag tartalmú összetételből is, amelyek részesedése egyenként 8% körüli volt.

2009-ben a műtrágyaárak átlagosan 11,2%-kal csökkentek 2008-hoz viszonyítva. Az év első negyedében még 25%-kal, a második negyedében 15%-kal magasabbak voltak, mint 2008 azonos időszakában, de 2008 utolsó negyedéhez képest már nem emelkedtek tovább, sőt 3%-os árcsökkenés történt. A szakértők által megjósolt áresés a harmadik negyedében következett be, és 35%-kal csökkentek az árak. Bár az év utolsó negyedében rendszerint emelkednek a műtrágyaárak, 2009 utolsó negyedében további 5%-os árcsökkenés történt, így az egy évvel korábbihoz képest ebben az időszakban 37%-kal alacsonyabb volt a műtrágyaár.

II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap agrárgazdasági aktuális híreit közöljük egy-egy bekezdés erejéig.

- **Árvíz:** egyre több a gond a víztározókkal, halastavakkal
Bár Borsodban még mindig kritikus a helyzet, és a Bódván még mindig a rendkívüli készültség van érvényben, több kisebb észak-magyarországi folyó apadni kezdett. Május 25-e óta 1077 kilométerre nőtt a folyók fővédvonalain elrendelt védelmi készültség hossza, ebből 130 kilométeren továbbra is rendkívüli a készültség szintje. Szaporodnak a víztározókkal és halastavakkal kapcsolatos problémák is: a töltések átnedvesedése és főleg a Dunántúlon az erős szél aggasztja a szakembereket. Országosan mintegy 91 ezer hektárt - ebből 45 ezer a szántó - borít nyílt **belvíz**, azonban ha ehhez hozzászámítjuk az átnedvesedett talaj miatt kieső területeket is, helytálló az Agrárkamara 150 ezer hektáros becslése, ez a 45 ezer hektár már biztosan kiesik a termelésből az idén.
- **Európa legnagyobb állattenyésztési kiállítás** idén is - Sommet de l'Élevage 2010
1.200 kiállító (ebből 380 nemzetközi), 1.900 állat és több mint 60 országból 76.000 látogató várható az eseményre. 2010 október 6-8-ig Franciaországban, Clermont-Ferrand-ban kerül megrendezésre a nagy európai állattenyésztési vásár. 22 szarvasmarhafajta, 16 lófajta, 26 juh fajta szemléi, versenyei, fajtabemutatók, és minden, ami állattenyésztéssel kapcsolatos, teret kap az idén 19-dik alkalommal megrendezett kiállításon. A Charolais tenyésztők Európai szövetségei is ennek keretein belül tartja meg éves konferenciáját. A rendezvény újdonságai az új juh kiállítótér - a 22 bemutatott juh fajta egy teljesen új sátorban kap helyet, amelyet egy kültéri arénával egészítettek ki
- **Gondok lesznek az idén is a szőlő értékesítésével**
Ebben a szezonban is számíthatnak piaci értékesítési problémákra a szőlőtermelők Horváth Csaba, a Hegyközségek Nemzeti Tanácsának főtárgya szerint. A válság miatti kereslet-visszaesés egyre inkább érződik, és előreláthatóan az idén sem lesz komolyabb fellendülés a borpiacon. A piac még nem kellően fizetőkész, a bor pedig tipikusan olyan élvezeti cikk, amelyen spórolnak a fogyasztók. Egyelőre inkább még ez és nem a belföldi piac élénkülése tapasztalható. Az idén is jó termés várható, eddig legalábbis nem okozott az időjárás olyan károkat, amit a tavaszi metszéssel ne lehetett volna korrigálni. A felvásárlási árak várhatóan az idén sem növekednek, a tavaly óta görgetett pénzügyi problémákat pedig csak az újbóli meghirdetett borleptárlási támogatással sikerült mostanra - részben - orvosolni, ennek révén ugyanis legalább nem nőtt túlzottan az árakat letörő eladatlan készlet. Becslések szerint az éves átlagnál valamivel kevesebb, 3-3,5 millió hektoliter bor érik a pincékben a 2009-es szüretet követően.
- **Támogatást fizetnek a tehének után**
Megkezdte az anyatehén tartásához kötött támogatások kifizetését a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH). Az MVH adatai szerint országosan 5252 gazdálkodónak, összesen több mint 3,2 milliárd forintot fizetnek ki. Ők tavaly nyújtották be támogatási kérelmeiket, de a jogcímre június 1. és július 31. között idén is lehet támogatást igényelni. Ez a támogatási forma

azoknak az állattartóknak nyújt segítséget, akik gazdaságukban marhahús előállítására borjút ellő és nevelő nőstény szarvasmarhákat tartanak. Magyarország részére az Európai Unió száztizenhét ezres anyatehén jogosultságot határozott meg.

- **AGRARIA: egy valódi vásár**

Május 5. és 9. között Kolozsváron (Cluj Napoca) rendezték meg az AGRARIA 2010 Nemzetközi Mezőgazdasági, Élelmiszeripari és Csomagolástechnikai Vásárt. A vásárt 16. éve rendezik meg a kolozsvári vásárközpontban. 2009-ben 10.000 m² területen 300 fölötti kiállítói létszámmal zárt a rendezvény. A vásár tematikájába tartozik a növénytermesztés, állattenyésztés, kertészet, mezőgazdasági gépek és eszközök, élelmiszeripar és csomagolástechnika, ökológiai termékek, oktatás, kutatás, és egyéb mezőgazdasági és élelmiszeripari szolgáltatások.

- **Többlettámogatások a fiatal gazdálkodóknak**

Magasabb támogatást kaphat, aki fiatal gazda, ha erről papírja is van. Többlettámogatásról és többletpontokról maradhatnak le azok a gazdák, akik fiatal mezőgazdasági termelőnek számítanának ugyan, de nincs ilyen minősítésük. Tíz százalékkal magasabb támogatás jár jónéhány jogcímen. A támogatást azok igényelhetik, akik a benyújtás időpontjában már betöltötték a 18. életévüket, de a 40.-et még nem, östermelőként vagy egyéni vállalkozóként mezőgazdasági tevékenységet végeznek.

- **35 őshonos állatfajta-hoz igényelhető támogatás!**

Május 1-től május 31-ig volt igényelhető a védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának tenyésztésben történő megőrzéséhez támogatás. A 2010. évre megítélt szubvenciót 2011 februárjában lehet igényelni. Egy egyedre 2-77 ezer forintnak megfelelő euró igényelhető, állatfajtól, fajtától függően. A május 1-től igényelhető támogatás végeredményben költségkompenzáció. Ugyanis e konstrukció során a védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajtákat az eredeti tartási és takarmányozási körülményekhez hasonló feltételek mellett kell tenyésztésben tartani. Ez pedig a legtöbb esetben többletköltséget jelent az állattartó számára, másrészt bevétel kiesés is jelentkezhet a kisebb hozamok miatt. A támogatás tehát a kieső jövedelem és többletköltségek ellentételezését szolgálja.

- **A fogyasztói tejek új megnevezései**

Az Európai Unió Hivatalos Lapjának L sorozata 2010. március 12-i 63. számában kihirdették a fogyasztói tejek megnevezésének helyesbítését. A helyesbítésnek megfelelően az alábbiak szerint változtak a megnevezések. Zsírtartalom szerint a legfeljebb 0,5%: sovány (fözlött) tej - régi elnevezése: fözlött tej; 1,5 – 1,8%: zsírszegény tej - régi elnevezése: félzsíros tej; legalább 3,5%: teljes tej - régi elnevezése is teljes tej. A 0,5%-os tejre a sovány **tej** és a fözlött tej megnevezés egyaránt alkalmazható. Azoknak a gyártóknak, forgalmazóknak azonban akik félzsíros tej néven forgalmazzák ezeket a tejeket módosítaniuk kell a jelölést. A régi jelöléssel előállított csomagoló anyagok 2011. október 31-ig felhasználhatóak.

- **Újabb jelentős borsiker**

Nagy sikernek örvendtek a magyar bortermelők a világ egyik legjelentősebb szakmai

rendezvényén, a düsseldorfi ProWein kiállításon. Összesen 31 termelő 96 fféle borát és pezsgőjét kóstolhatta meg a szakmai közönség. Az egyik legelismertebb németországi szakkiallításán több mint 3300 pincészet és 36.000 szakmai látogató vett részt. A magyar standon valamennyi hazai borrégió termékei jelen voltak. A látogatók megismerkedhettek a magyar fajták jellegzetes ízvilágával. A neves nemzetközi sommelier-k és kereskedők figyelmének középpontjában elsősorban a kékfrankos, a furmint és a hárslevelű, valamint a közkedvelt tokaji édes borok álltak.

- Alternatív-energia mintagazdaság épül Mórahalmon

Alternatív energiaforrásokat bemutató mintagazdaság és a helyi gazdálkodást ábrázoló, valamint egy közösségi tanya épül Mórahalmon. A kezdeményezés célja az alternatív természeti erőforrások bemutatása a mórahalmi kistérségben élők számára. A három tanya közül az egyik lakófunkciójú lesz, ahol az alternatív energiaforrások hasznosítását szemléltetik. A másik tanya fő feladata a kistérségi körülményekre és a helyi hagyományokra koncentráló növénytermesztés és állattenyésztés bemutatása lesz. A közösségi tanya konferenciáknak, népművelő és közösségi programoknak kínál majd helyet. A három épületet egy ezer négyzetméteres üvegház és egy annak fűtésére szolgáló termálkút egészíti majd ki. A tanyák mintegy 567 millió forintnyi fejlesztéssel épülnek.

- De minimis támogatás az erdőgazdálkodás szakszerűségének biztosítása érdekében

A támogatás célja a többségében nem állami tulajdonú erdőkben folytatott erdőgazdálkodás szakmai színvonalának emelése, az erdészeti szakirányítási tevékenység igénybevételének és gyakorlásának biztosítása. A támogatás mértéke a jogosult erdészeti szakszemélyzet által végzett erdészeti szakirányítási tevékenységgel érintett erdőrészek területe után hektáronként 4000 forint. A támogatási kérelmet e rendelet hatályba lépését követően 2010. június 15-ig lehet benyújtani.

- Kisebbségi lehet a búzatermés

Az idén egy százalékkal, 675 millió tonnára mérséklődhet a globális búzatermés a tavalyihoz képest, az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) szerint. Az idei búzatermés-csökkenés részben annak következménye, hogy a kétévi kimagaslóan magas terméshozam után a termésátlagok visszatérnek a normál szintre. Szemesterményből összességében viszont 1,5 százalékkal több lesz a tavalyinál, 2,286 ezer milliárd tonna. Észak-Amerikában alacsonyabb termés várható, elsősorban az őszi búza termőterületeinek amerikai és kanadai mérséklődése miatt. Európában a búzatermés a tavalyihoz lesz hasonló: az alacsonyabb, FÁK-államokbeli termést várhatóan ellensúlyozza a magasabb uniós betakarítás. A világ búzakészleteit a 2010-es idény végén 198 millió tonnára várják, 10,4 százalékkal magasabbra, mint a viszonylag magas idénynyitó szint. A szemestermény árai az év eleje óta jelentősen csökkentek világszerte, és a FAO szerint továbbra is nyomottak maradnak, a bő exportkínálat és az idei jó terméskilátások miatt.

- Lejtmenetben a hazai élelmiszeripar

A magyar élelmiszeripar termelése tavaly 1 százalékkal, a belföldi értékesítés 3 százalékkal csökkent, míg az export 5 százalékkal bővült – az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetségének

(ÉFOSZ) tájékoztatója szerint. Az élelmiszeriparban a fizetőképes kereslethez képest drága alapanyagok árát csak korlátozottan lehet az árakban érvényesíteni, így az ágazat teljesítménye romlik, tartalékait feléli. Ezt mutatja a szakértők szerint, hogy a külföldi tőke részesedése az élelmiszeripar jegyzett tőkéjében 47 százalék körülire csökkent a 2000-es 63 százalékról. Az iparágat elhagyó külföldi tőke helyére lépő hazai befektetők jellemzően nem saját erőből s messze nem is a külföldi tőke mértékében tudták csak pótolni a tőkevesztést. Az élelmiszeripar jegyzett tőkéje folyamatosan csökken. Tavalyelőtt 256 milliárd forint volt szemben a 2004-es 338 milliárd vagy a 2000-es 393 milliárd forinttal. Az élelmiszeripar hitelállománya (382,2 milliárd forint) a mezőgazdaságénál (292,2 milliárd forint) közel 25 százalékkal magasabb. Az uniós csatlakozástól napjainkig a mezőgazdaság hitelállománya 6 százalékkal csökkent, az élelmiszeriparé 5 százalékkal tovább nőtt.

- A méhpusztulás jelzés az egész emberiségnek

Európában, Görögország után Magyarországon a legnagyobb a méhállomány sűrűsége, a hasznos rovarok mennyisége azonban az utóbbi években hazánkban is csökkenni kezdett. A tudósok csak találgatják az egész világon észlelt jelenség okait, de egy biztos: a méhek ellenálló képességének gyengülése az egész ökoszisztéma problémáit tükrözi. A szakemberek szerint az egyre nagyobb méhpusztulás legfőbb oka az, hogy a rovarok ellenálló képessége lecsökkent a különböző betegségekkel szemben. Valószínűleg a növénytakaró megváltozása és a gyomirtók használata az, amely gyengítheti a rovarokat. A jelenség ellensúlyozására a méheknek is készítenek táplálék-kiegészítőket, de a magyarországi szakemberek csak most ismerkednek ezekkel. Sajnos a méhek által elkapható betegségek száma is növekszik, és valószínűleg az atkával is kénytelenek leszünk együtt élni. Magyarországon a becslések szerint az utóbbi években megduplázódott a méhveszteségek aránya. Az évi megszokott 10 százalékról 20 százalékra nőtt az elhalt családok száma, ami világviszonylatban még nem jelentős, de arra figyelmeztet, hogy a veszély a Kárpát-medencét sem kerüli el.

III. Szemelvények az AKI kiadványaiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, agrárgazdasági információk rövid, fontosabb megállapításait ismertetjük.

- **„A magyar mezőgazdaság fontosabb inputjainak piaci helyzete”** című kiadvány választ keresett arra a kérdésre, hogy a nemzetközi versenyképesség szempontjából a magyar gazdálkodók a termeléshez szükséges inputok beszerzésében versenyelőnyben, vagy versenyhátrányban vannak-e. A szerzők megállapították, hogy hazánkban a mezőgazdasági termeléshez szükséges inputok piacain nagyszámú forgalmazó között erős verseny zajlik. A magyar piac nyitott, általában a kínálat jellemzi. A mezőgazdasági termeléshez szükséges termékek árai sok tényezőtől függenek, és a termékspecifikációkban lévő esetenként hatalmas különbségek megnehezítik a korrekt nemzetközi összevetést. A termékjellemzőkön kívül más tényezők is befolyásolják az árakat, ezeket a hazai piaci szereplők körében folytatott személyes interjúk segítségével térképezték fel a szerzők. A magyar termelők műtrágya beszerzés szempontjából nincsenek hátrányban közvetlen szomszédainkkal, illetve versenytársainkkal szemben. A hazai gyártású mellett ugyanis sok az import műtrágya, és ez lefele nyomja az árakat. Nincsenek versenyhátrányban a gépbeszerzéseket tekintve sem, de az egyedi kedvezmények, és termékjellemzők miatt nagy különbségek alakulhatnak ki. A vizsgálatba vont növényvédő, és állatgyógyászati szerek sem drágábbak Magyarországon, mint a többi országban. Összességében tehát, a kutatás kiindulópontját jelentő hipotézis, aggodalom, mely szerint a hazai gazdák sok más mellett az inputanyagok beszerzése során is versenyhátrányt szenvednek el a gyorsan fejlődő Kelet-európai és a fejlett agrárgazdaságú nyugati országok gazdálkodóival szemben, nem igazolódott be. (Agrárgazdasági Információk 2009. 6. szám, készült a Gazdaságelemzési Igazgatóságon. Szerk: Vágó Szabolcs)
- **„Árszintek és árarányok nemzetközi összehasonlításban”** című tanulmányban a szerzők a következő fontosabb összefüggéseket tárták fel. A vizsgált országokban a termelői árak többnyire azonos trendet mutattak. A fogyasztói árak kevésbé követték a feldolgozói értékesítési árak tendenciáját, mint a feldolgozói árak a termelői árakét. Az élelmiszerek fogyasztói árában megfigyelhető különbségek összefüggésben vannak az egyes üzlettípusok forgalomból való részesedésével. A relatív szórás vizsgálata során azt az eredményt kapták, hogy a növényi termékek esetében – a termelés szezonális jellege miatt – a mutató nagyobb, mint az állati termékeknél. A fogyasztói/termelői árarány alakulását elsősorban a vizsgált országok fogyasztói áraiban meglévő különbségek határozták meg. A régi tagállamokban lényegesen magasabbak a fogyasztói árak, mint az új csatlakozó országokban, ami nagyobb jövedelem elérését is eredményezi a vertikum egyes fázisaiban. Az állati termékek és a takarmánygabona áraránya az árrobbanáskor érte el mélypontját az állati termékek és a takarmány-alapanyag ellentétes irányú árváltozása következményeként. A megfigyelt élelmiszerek fogyasztói ára a 2007. január-2009. május közötti időszak átlagában Budapesten magasabb volt, mint vidéken, ami a főváros nagyobb vásárlóerejével függ össze. (Agrárgazdasági Információk 2009. 7. szám, készült a Gazdaságelemzési Igazgatóság Piaci Információs Osztályán. Szerk.: Stummer Ildikó)

- **„A válság hatása a magyar élelmiszergazdasági külkereskedelemre nemzetközi összehasonlításban”** című tanulmányban a szerzők azt a kérdést vizsgálják meg, hogy az elmúlt években bekövetkezett hirtelen élelmiszer-árrobbanás, majd árzuhanás milyen hatást gyakorolt Magyarországra, illetve legfontosabb európai versenytársunk élelmiszergazdasági külkereskedelmére. A vizsgálat alapján első ránézésre Magyarország élelmiszergazdasági külkereskedelme nyersanyag-centrikus exportszerkezete miatt az árciklus és ezen belül elsősorban az árrobbanás nyertesei közé sorolható. Lényegesen javult az egyenlegünk a két időszak között, a gabona- és olajos növények exportja - a növekvő piaci áraknak köszönhetően - ugrásszerűen nőtt a 2007-2008. években. A többi ágazat képe alapján azonban már inkább a vesztesek körébe kerültünk, elsősorban a húspiacon (kivéve a baromfiszektort), a tej és tejtermékek, valamint a gyümölcs és zöldség termelés csökkenő nemzetközi versenyképessége miatt. Ha a főbb versenytársaink élelmiszergazdasági külkereskedelmének alakulásával hasonlítjuk össze hazánkét, akkor Hollandia például nem a növekvő nyersanyagáraknak köszönhetően ért el jelentős egyenlegjavulást, ráadásul a dráguló importot is sikerült kordában tartania. A hússzektorban a nettó élelmiszergazdasági importőrnek számító Németország is egyre jobban veszélyeztette a magyar külpiazi pozíciót. A válság miatt kialakult árollót a felsorolt országok exportőrei jobban ki tudták használni, mert az erősödő árverseny ellenére agresszív árpolitikájuk révén piaci részarányt növeltek. (Agrárgazdasági tanulmányok 2009. 8. szám, készült az Agrárpolitikai Igazgatóság Agrárpiazi Kutatások Osztályán. Szerk: Wagner Hartmut)
- **„Az élelmiszer-kiskereskedelem beszerzési és árképzési politikája”** című tanulmány az élelmiszer-kiskereskedelem termékpályán belüli szerepének vizsgálatát helyezi előtérbe. Az élelmiszer-kiskereskedelem vertikális és horizontális versenyének kimenetelét is tükröző kérdésköröket tárgyal: beszerzési politikát alakító legfontosabb tényezők, beszerzési ár és a hátsó kondíciók, a kiskereskedelmi bolttípusok árversenye. A felsorolt területek vizsgálata alapján az élelmiszer-kiskereskedelem ármeghatározó az élelmiszer-termékpályán belül, a fogyasztói árakban mutatkozó eltérésnél jelenleg az ellátási lánc vertikális szintjei között jelentősebbek az áreltérések, az árérvényesítő képességben mutatkozó különbségek miatt. A beszállítók és élelmiszer-kiskereskedők árukapcsolatában a beszerzési ár mellett létező hátsó kondíciók rendszerét mind a kiskereskedők, mind pedig a nagyobb feldolgozók és beszállítók támogatják, ugyanakkor ez a rendszer lassítja a fogyasztói ár csökkentésére és a termékpályán belüli hatékonyság növelésére irányuló folyamatot. A vizsgálatba vont üzlet típusokra vonatkozó fogyasztói ár-vizsgálat is azt mutatja, hogy az átlagos fogyasztói árak tendenciáját meghatározó árváltoztatási jellemzőkön belül az árnövekedés gyakorisága meghaladja az akciók és árcsökkentések együttes gyakoriságát, összhangban a fogyasztói árindex évek óta tartó, az inflációt is meghaladó növekedésével. A fogyasztói árak növekedése elsősorban makrogazdasági hatásokkal függ össze, azonban a növekedés inflációt is meghaladó mértéke arra utal, hogy ebben szerepe van az élelmiszer-kiskereskedelem ellátási láncon belüli érdekérvényesítő képességének, valamint az élelmiszeripar gyengébb versenyképességének és alacsonyabb koncentrációjának is. (Agrárgazdasági tanulmányok 2009. 10. szám, készült az Agrárpolitikai Igazgatóság Agrárpiazi Kutatások Osztályán. Szerzők: Györe Dániel, Popp József, Stauder Márta, Tunyoginé Nechay Veronika)

- „**A hazai birtokpolitika a közvetlen támogatási rendszer keretei között**” című információs kiadványban a szerző abból indul ki, hogy a birtokpolitika általános keretet teremt a támogatáspolitikai és a mezőgazdasági piacok fejlődéséhez a piaci szereplők kockázatához igazodó jövedelemelosztás kialakításával. A piacok és a szereplők viszonyának változása a termelési szerkezet módosulását eredményezi. A folyamat végül visszahat a birtokviszonyok alakulására, a fejlődés a birtokpolitikai kereteket feszegeti. A tanulmány fő kérdése, hogy a SAPS fenntartása hogyan befolyásolja a magyar birtokpolitika mozgásterét? Magyarországon az EU-csatlakozásunk óta alkalmazott egyszerűsített kifizetési rendszer (SAPS) jelenlegi formájában akár 2013-ig is fenntartható. A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy az SPS bevezetése a régi tagállamok földpiacán nem érte el a kívánt hatást – a földhasználók alkupozícióját nem sikerült megerősíteni. Magyarországon esetében a jelenleg alkalmazott egyszerűsített kifizetési rendszerben (SAPS) társadalmilag igazságosabban javítható a földhasználat szerkezete, a gazdálkodók helyzete. (Agrárgazdasági Információk 2010. 1. szám, készült a Vidékfejlesztési Igazgatóság Vidékpolitikai Osztályán. Szerző: Bíró Szabolcs)
- „**A különböző típusú üzemek jövedelmét befolyásoló tényezők vizsgálata és nemzetközi összehasonlítása**” című információs kiadvány szerzői áttekintették a legjobban és a legrosszabbul gazdálkodó üzemek sajátosságait, és megpróbálták felderíteni a sikeres gazdálkodás okai közül azokat, amelyek az üzemek pénzügyi adataival és termelési szerkezetével számszerűsíthetők. Ezután mind az átlagos, mind a sikeres hazai üzemeket összevetették más EU-tagországok hasonló termelési szerkezetű gazdaságaival, és megvizsgálták, hogy milyen területeken vannak a hazai gazdálkodóknak lemaradásaik vagy versenyelőnyeik. **Az átlagos hazai gazdaságok jövedelmezősége az összes vizsgált üzemtípus esetén az EU-15 átlaga alatt marad, azonban a legjobb magyar üzemek közül a növénytermesztő gazdaságok és a szőlőtermesztők költséghatékonysága messze felülmúlja az EU-15 átlagát.** Az eredmény-levezetésből két tényező is számszerűsíthető, melyeknek az összes üzemtípus versenyhátrányában nagy szerepe van: az alacsony termelési érték és az alacsony beruházások. **A lemaradás a zöldségtermesztőknél és a sertésfenyészőknél a leg súlyosabb.** A sikertelen vagy átlagos üzemek csak akkor tudnak ezeken a tényezőknél változtatni, ha képesek finanszírozni a magasabb ráfordításokat és a beruházásaikat. Ez pedig a támogatások ellenére sem működhet külső források, elsősorban forgóeszköz- és beruházási hitelek nélkül, mivel az extenzívebb termelés alacsony jövedelmi szintje nem biztosítja a fejlesztésekhez szükséges forrásokat. Különösen fontos lenne a hitelkonstrukciók és a beruházási támogatási rendszer összehangolása, hiszen sok gazdaságnak gondot okoz, hogy hitel hiányában nem tudja előfinanszírozni a támogatást nyert beruházásait, és nem tudja biztosítani az önerőt. (Agrárgazdasági Információk, 2010. 2. szám, készült a Gazdaságelemzési és Vidékfejlesztési Igazgatóság Vállalkozáselemzési Osztályán. Szerk: Pesti Csaba)
- A „**Minőségi rendszerek szerepe a hazai élelmiszergazdaságban**” című tanulmány hiánypótló abban a tekintetben, hogy a lehető legteljesebb körben összegyűjti, csoportosítja és értékeli a hazai élelmiszergazdaság által használt minőségi rendszereket. A tanulmány bemutatja, hogy a vevői (IFS, BRC) és független (HACCP, ISO) rendszerek vitathatatlanul hozzájárultak a minőség

élelmiszerbiztonsági dimenziójának javulásához, mára azonban képesítő, azaz piacra lépési minimumfeltétellé váltak. Valódi marketing előnyt csak a fogyasztói típusú rendszerek (pl. Kiváló Magyar Élelmiszer) jelenthetnének a minőségi jellemzők minimum szint feletti igazolásával, de jelenleg még ezek sem érik el a lehetséges hatást. A szerzők az élelmiszer-kiskereskedelem vevői erejének növekedése miatt a vevői rendszerek szerepének további erősödését, a beszállítók védekezési válaszákat pedig a fogyasztói rendszerek terjedését valószínűsítik. Ez a tendencia a független rendszerrel (pl. ISO 22000) történő egységesítés lehetőségét is alapvetően kérdőjelezi meg. Az így kialakuló rendszerhalmozódás minőségjavulást már nem hoz, viszont komoly erőforrást köt le az élelmiszergazdasági vállalkozásoknál. A tanulmány három javaslatcsomagot is megfogalmaz a hazai élelmiszergazdasági vállalkozások minőségi szempontú helyzetének javítására: a „közgazgatási fairplay” erősítése, a „minőségi megfelelés fejlesztése” rövidtávú és közvetlen eszközként, valamint a „fogyasztói tudatformálás” kiemelve a gyerekeket, mint célcsoportot hosszútávú, tartós megoldásként. (Agrárgazdasági Könyvsorozat, 2010. 1. szám., készült az Agrárpiazi Kutatások Osztályán. Szerzők: Juhász Anikó, Jankuné Kürthy Gyöngyi, Darvasné Ördög Edit)

- „**A hazai mezőgazdaság finanszírozási csatornái és a pénzügyi válság ezekre gyakorolt hatása**” című tanulmányban a szerzők célul tűzték ki, hogy alaposan bemutassák a globális pénzügyi válság hazai mezőgazdaságra kifejtett hatását, és feltárják a magyar mezőgazdaság finanszírozási struktúráját. A szerzők megállapítják, hogy az agráriumot is súlyosan érintette és érinti napjainkban is a finanszírozási válság. Ennek egyik oka, hogy az ágazat jelentős forgó- és befektetett eszköz-lekötéssel dolgozik, így nagymértékben és szezonálisan ingadozó módon igényli a finanszírozást. A másik ok az ágazat alacsony jövedelmezősége, a harmadik ok pedig az ágazat termelési struktúrájában keresendő. A kutatás eredményeként megállapításra került, hogy a **hazai mezőgazdaság idegen forrásainak nagysága eléri az 1000 milliárd forintot**. Ennek kevesebb, mint fele banki hitel, további fontos finanszírozók az integrátorok (15%), a lízingcégek (11%) és a szállítók (18%). A kutatás eredményeként feltárássra került az egyéni és társas gazdaságok finanszírozási struktúrájában rejlő különbség. Míg az egyéni gazdaságok kis méretükből és működési formájukból adódóan kevésbé hitelképesek, így döntően saját forrásokra (pl.: tagi kölcsön), valamint az integrátori és lízingfinanszírozásra támaszkodnak, addig a társas vállalkozások esetében az idegen tőke aránya megközelíti az 50%-ot, melynek zömét a bankhitelek és a szállítói hitelek adják. A kutatás megállapította, hogy a válság súlyosabban érintette az egyéni, mint a társas vállalkozásokat, mivel jellemzően azokat a finanszírozási csatornákat sújtotta (a lízingfinanszírozást a devizaforrások szűkülése miatt, míg az integrátori finanszírozást a bankok közraktári hitelezéssel és az integrátorokkal szembeni bizalmatlanság miatt), amelyeket inkább az egyéni gazdaságok használnak. Emellett azonban javította az ágazat helyzetét az állami válságkezelés (támogatáskifizetés előrehozása, új MFB-hitelek, intézményi garanciavállalás növelése), mely nélkül 2009-ben jóval nagyobb lett volna a csődbe jutott gazdaságok száma. (Agrárgazdasági Könyvek, 2010. 2. szám, készült a Gazdaságelemzési és Vidékfejlesztési Igazgatóság Pénzügypolitikai Osztályán. Szerk.: Kemény Gábor)

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete csak táblázatokból álló, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt 3 év összehasonlításában mélyülhet el az olvasó. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban

Év	A mezőgazdaság részaránya			A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek részaránya	
	A GDP-termelésben	A beruházásban	A foglalkoztatottságban ^{a)} , %	A fogyasztásban ^{b)}	Az exportban ^{c)}
	folyó áron, %			folyó áron, %	
2006	3,6	4,2	4,9	25,8	5,5
2007	3,6	3,7	4,7	25,0	6,3
2008	4,0	5,0	4,6	25,0	7,0
2009*	3,4	4,9	4,6	27,0	7,2

a) A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

b) A háztartások hazai fogyasztási kiadásaiból.

c) SITC (ENSZ Nomenklatura) szerint nem tartalmazza a nyersanyagokon belül az olajos mag és olajtartalmú, állati olaj és zsír, növényi olaj és zsír, feldolgozott állati és növényi melléktermékeket.

*becsült adatok

Forrás: 2006, 2007 KSH, 2008, 2009 AKI szakértői becslés, évközi adatok alapján.

Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint

Megnevezés	2007		2008*		2009*	
	október-december					
	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%
Mezőgazdaság	176,8	92,6	167,7	94,9	175,1	104,4
Ipar	1 269,9	98,3	1 247,3	98,2	1 173,3	94,1
Élelmiszeripar	128,4	88,0	132,0	102,8	133,6	101,2
Nemzetgazdaság	3 909,4	98,9	3 880,7	99,3	3 782,8	97,5

* Új TEÁOR besorolással számolva

Forrás: KSH Intézményi munkaügyi-statisztikai adatgyűjtés

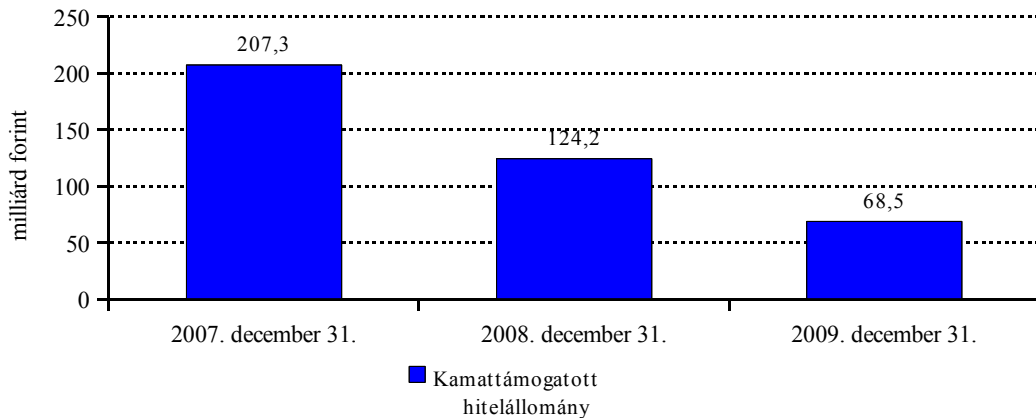
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások éves források szerinti teljesülése

millió Ft

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
2006			
Nemzeti támogatások	-	147 890	147 890
EU társfinanszírozású támogatások	29 915	99 088	129 003
Közvetlen EU kifizetések	153 217	-	153 217
Összesen	183 132	246 978	430 110
2007			
Nemzeti támogatások	-	151 698	151 698
EU társfinanszírozású támogatások	37 248	78 767	116 015
Közvetlen EU kifizetések	167 966	-	167 966
Összesen	205 214	230 465	435 679
2008			
Nemzeti támogatások	-	113 037	113 037
EU társfinanszírozású támogatások	73 851	22 827	96 678
Közvetlen EU kifizetések	187 395	-	187 395
Összesen	261 246	135 864	397 110
2009			
Nemzeti támogatások	-	120 280	120 280
EU társfinanszírozású támogatások	144 055	46 963	191 018
Közvetlen EU kifizetések	320 133	-	320 133
Összesen	464 188	167 243	631 431

Forrás: FVM adatok alapján saját szerkesztés

Az agráriumhoz kapcsolódó kamattámogatott hitelállomány alakulása

Forrás: FVM

Földterület művelési ágak és növényfajok szerint

Megnevezés	ezer ha			
	2006	2007	2008	2009
Szántó	4 510	4 506	4 503	4 502
ebből: búza*	1 091	1 115	1 125	1 156
őszi árpa*	175	186	201	198
tavaszi árpa*	126	141	133	127
kukorica*	1 223	1 261	1 208	1 200
cukorrépa*	51	40	13	14
napraforgó*	531	526	557	559
Gyümölcsös	103	102	99	99
Szőlő	94	86	83	83
Mezőgazdasági terület	5 817	5 807	5 790	5 783
Erdő	1 776	1 822	1 884	1 896
Termőterület	7 689	7 721	7 768	7 775

* vetésterület.

Forrás: KSH

Növénytermelés hozamai

Megnevezés	Betakarított mennyiség			Termésátlag		
	ezer tonna			tonna/ha		
	2007	2008	2009*	2007	2008	2009*
Gabonafélék	9 653	16 900	13 147	3,5	5,8	4,7
ebből: búza	3 987	5 654	4 325	3,6	5,0	3,8
árpa	1 018	1 478	1 027	3,2	4,5	3,2
Szántóföldi növények						
Burgonya	563	646	513	19,0	25,7	24,8
Cukorrépa	1 693	532	302	41,0	59,2	51,1
Szója	53	74	70	1,6	2,7	2,3
Napraforgó	1 060	1 492	1 253	2,1	2,7	2,4
Kukorica	4 027	8 963	4 029	3,7	7,5	6,4
Silókukorica és csalamádé	2 562	2 681	1 878	18,2	30,4	24,6
Zöldségfélék						
ebből: csemegekukorica	535	443	419	14,7	17,5	16,1
zöldborsó	93	108	87	4,8	6,0	4,9
zöldbab	23	32	8	6,8	8,2	6,5
paradicsom	228	121	75	45,5	49,2	38,3
zöldpaprika	191	26	36	11,5	13,6	20,3
görögdinnye	164	268	218	20,4	32,4	32,1
vöröshagyma	69	72	54	23,6	27,1	23,8
Gyümölcs						
ebből: kajsziбарack	32	28	31	5,2	6,2	8,0
őszibarack	41	58	73	5,1	9,7	12,6
meggy	43	80	94	3,2	5,9	7,7
alma	171	539	390	3,9	15,4	17,1
körte	12	27	27	3,8	13,6	11,9
Leszüretelt szőlő	540	691	585	7,2	8,7	8,2

* Forrás: AKI adatgyűjtés

Forrás: KSH

A műtrágyaellátás alakulása

Megnevezés	2007	2008	2009
Műtrágyaellátás hatóanyagban, ezer tonna	507	431	367
Ebből:			
nitrogén	320	294	275
foszfor	87	63	44
kálium	100	74	48
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	87	75	64
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	106	90	77

Forrás: AKI

Az öntözés helyzetének alakulása az adott év októberéig

Megnevezés	Vízjogilag engedélyezett öntözhető terület, ha			Megöntözött alapterület, ha			Kiöntözött vízmennyiség, ezer m ³		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Szántó	163 029	165 424	142 108	72 837	59 278	76 323	113 379	76 443	114 939
Gyümölcsösök	12 339	12 341	11 354	5 155	7 585	4 665	5 800	5 523	4 434
Szőlő	191	385	361	25	16	10	217	213	9
Gyep	2 733	5 020	5 898	937	320	1 651	439	212	677
Halastó	-	11 442	8 947	-	9 245	8 562	-	64 073	62 615
Egyéb (erdő, fásítás stb.)	25 691	11 678	9 939	7 881	1 161	508	67 613	891	524
Összesen	203 982	206 291	178 607	86 836	77 606	91 719	188 085	147 727	183 198

Forrás: AKI

Magyarország állatállománya, ezer darab

Megnevezés	2007.	2008.	2009.
	december 1.		
Szarvasmarha	705	701	700
Ebből: tehén	322	324	312
Sertés	3 871	3 383	3 247
Ebből: anyakoca	259	230	226
Juh	1 232	1 236	1 223
Ebből: anyajuh	977	964	968
Ló	60	58	61
Tyúkfélék	29 866	31 165	32 128
Ebből: tojó	12 644	13 344	13 597
Liba	1 817	2 120	1 405
Kacsa	2 230	2 904	3 713
Pulyka	4 368	3 527	3 018

Forrás: KSH

Lehalászás

Megnevezés	Üzemelt tőterület hektár	Lehalászás összesen	Ebből: étkezési hal	Intenzív termelésnél lehalászott étkezési hal
				tonna
2007. évi haltermelés	24 302	21 384	13 872	1 987
2008. évi haltermelés	23 414	19 551	13 522	1 751
2009. évi haltermelés	24 701	19 927	13 027	1 798

Forrás: AKI

Becsült vadállomány, ezer db

Megnevezés	2007. év	2008. év	2009. év
Gímszarvas	76,9	85,0	87,1
Dámszarvas	23,9	25,9	26,7
Őz	312,0	340,4	349,5
Muflon	10,1	9,9	10,5
Vaddisznó	77,8	95,6	99,3
Mezei nyúl	472,1	522,9	523,6
Fácán	723,7	790,4	795,6

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

Vadállomány hasznosítás, teríték (ezer db)

Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év
Gímszarvas	32,0	34,0	36,2
Dámszarvas	8,4	9,3	9,7
Őz	80,6	79,5	86,1
Muflon	2,3	2,6	2,9
Vaddisznó	64,4	94,0	94,4
Mezei nyúl	89,3	95,7	104,0
Fácán	361,6	432,8	421,0
Pénzügyi adatok (milliárd Ft)			
Bevétel	14,31	16,04	16,60
Összes kiadás	14,29	15,24	16,16
Ebből: mezőgazdasági vadkár	1,41	1,64	1,56
erdei vadkár	0,20	0,20	0,13
Eredmény	0,02	0,80	0,44

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

Erdőterület, erdősültség

Megnevezés	2006	2007	2008
	évben, ezer hektár		
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9 303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen*	1 999	2 019	2 030
Ebből:			
Faállománnyal borított terület	1 870	1 891	1 903
Erdőgazdálkodás alá vont területből:			
Állami tulajdonú erdők	1 054	1 054	1 058
Közösségi tulajdonú erdők	18	19	19
Egyéni gazdálkodók	246	..	..
Társult gazdálkodók	340	818	826
Működésképtelen gazdálkodói kör	212	..	..
Erdősültség, %	20,1	20,3	20,5

* Megjegyzés: Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak vadlegelők stb. területét is.

Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

**A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati
társas vállalkozások jövedelem alakulása***

Megnevezés	2006	2007	2008
Adózás előtti eredmény, millió Ft	74 521,3	68 328,1	85 317,6
Adózás előtti eredmény ezer Ft/ha	22,9	16,6	25,8

* Adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján.

Forrás: APEH

Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme

millió €

Megnevezés	2006	2007	2008	2009
Export	3 675	4 863	5 782	5 112
Import	2 680	3 188	3 860	3 395
Egyenleg	995	1 675	1 922	1 716

Forrás: AKI-KSH

Az élelmiszeripar fontosabb adatai

Megnevezés	M.e.	2006	2007	2008
Kibocsátás	millió Ft	2 072 030	2 151 987	2 337 894
Bruttó hozzáadott érték	millió Ft	576 343	603 472	617 248
Árbevétel	millió Ft	2 316 131	2 418 131	2 608 174
Foglalkoztatottak	fő	100 728	97 034	94 853

Forrás: APEH gyorsjelentés

Főbb élelmiszeripari szakágazatok árbevétele és eredménye

millió Ft

Szakágazatok	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Húsfeldolgozás, tartósítás	203 459	223 392	255 906	-151	1 006	-5 607
Baromfihús feldolgozása, tartó	203 707	219 475	229 835	-4 123	4 059	-12 992
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	117 628	122 766	125 110	-679	3 945	-6 560
Gyümölcs, zöldség feldolgozás	208 493	223 188	209 648	4 404	1 340	1 843
Tejtermék gyártása	217 038	223 716	224 970	12 162	815	-3 496
Malomipari termék gyártása	75 644	95 594	106 836	1 049	2 573	3 027
Haszonállat-eledel gyártása	113 688	117 263	151 956	-8 390	394	1 229
Hobbiállat-eledel gyártása	46 808	51 010	62 425	3 583	3 529	775
Tésztafélék gyártása	24 903	28 316	32 618	802	1 514	1 942
Sörgyártás	94 483	102 240	99 252	4 435	458	-1 019
Üdítőital gyártása	134 735	156 005	165 135	-1 679	-715	-4 880
Dohányipar	145 245	157 055	167 800	4 265	-2 839	-2 989
Összes szakágazat	2 316 131	2 418 131	2 608 174	45 955	20 849	-7 364

Forrás: APEH

Kiadja:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Statisztikai Osztálya

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Telefon: (06 1) 476-3060
(06 1) 217-1011
Fax: (06 1) 217-7037
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu